

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

кафедра соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Навчально-наукового
інституту педагогіки і психології

Світлана КОНДРАТЮК

28 серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІАЛЬНИЙ СУПРОВІД КЛІЄНТА

галузь знань 23 Соціальна робота
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 231 Соціальна робота; 232 Соціальне забезпечення
(шифр і назва спеціальності)

освітня програма бакалавр
(назва)

мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією ННІПІ

28 серпня 2024 р.

Голова _____

Юлія БОНДАРЕНКО, доктор
педагогічних наук, професор

СУМИ 2024

Розробники:

ГОНЧАРЕНКО Олена Володимирівна, кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри соціальної роботи і менеджменту
соціокультурної діяльності;

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри соціальної
роботи і менеджменту соціокультурної діяльності

Протокол № 1 від 28 серпня 2024 року.

Завідувач кафедри
канд. пед. наук, доцент

Анжела ПОЛЯНИЧКО

**ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СОЦІАЛЬНИЙ СУПРОВІД КЛІЄНТА»**

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	бакалавр	Вибіркова	
		Рік підготовки	
III-й / IV-й		III-й / IV-й	
Семестр			
V-й / VII-й		V-й / VII-й	
Лекції			
24 год.		2 год.	
Практичні, семінарські			
24 год.		4 год.	
Самостійна робота			
72 год.	108 год.		
Консультації:			
-	-		
Загальна кількість годин – 120	Вид контролю: залік		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Соціальний супровід клієнта» полягає у підготовці здобувачів вищої освіти до практичної реалізації основних функціональних обов'язків фахівців соціальної сфери у напрямку надання практичної соціальної допомоги різним категоріям клієнтів, що здійснюється у формі соціального супроводу.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Майбутні фахівці соціальної сфери зможуть розвинути професійні надбання, напрацьовані в результаті виконання робочої програми навчальної дисципліни «Соціальний супровід клієнта» завдяки вивченню наступного блоку дисциплін професійно-орієнтованої підготовки: «Вступ до спеціальності “Соціальна робота та соціальне забезпечення” та деонтологія», «Психолого-педагогічні основи соціальної роботи і соціальної допомоги», «Соціальні комунікації», «Соціальна психологія», «Гендерна педагогіка і психологія», «Технології соціальної роботи» та інших.

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН 1	Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування завдань спеціальності, відтворювати факти (дати, події, принципи й закономірності суспільного розвитку), встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між подіями, явищами, робити висновки, аргументувати свої думки.
ПРН 2	Грамотно висловлюватися в усній та писемній формі, використовувати мову професійного спілкування, пояснювати й характеризувати факти і явища державною та іноземними мовами.
ПРН 4	Давати визначення і виокремлювати основні поняття, використовувати власні приклади для ілюстрації відповідей, знаходити спільні риси та відмінності при порівнянні фактів, явищ, характеризувати соціальні явища.
ПРН 5	Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.
ПРН 6	Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.
ПРН 7	Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.
ПРН 8	Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички.
ПРН 9	Практикувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.

ПРН 10	Визначати зміст діяльності, зв'язки та межі компетенції установ та закладів соціального захисту, соціальних служб, інших організацій.
ПРН 11	Використовувати методи діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.
ПРН 12	Застосовувати методи соціальної роботи в конкретних умовах взаємодії з клієнтом.
ПРН 13	Обґрунтовувати необхідність соціальних змін, прийняття практичних рішень щодо покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.
ПРН 14	Застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.
ПРН 15	Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й оснажувати клієнтів.
ПРН 16	Використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів. творчі здібності до формування принципово нових ідей.
ПРН 17	Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.
ПРН 18	Демонструвати знання основних етапів становлення і розвитку соціальної роботи як науки та практичної діяльності, нормативно-правової бази соціальної роботи та соціального забезпечення.
ПРН 19	Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, гендерних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.
ПРН 20	Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
A	студент/-ка демонструє повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; знання основної та додаткової літератури; виявляє креативність у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
B	студент/-ка демонструє достатні знання матеріалу в заданому обсязі, з певною систематичністю виконує практичні завдання, передбачені навчальною програмою; виявляє переважно конструктивний і репродуктивний характер використання набутих знань та умінь.
C	студент/-ка виявляє повні, систематичні знання із дисципліни, успішно виконує практичні завдання, засвоїв/-ла основну та

	додаткову літературу, виявляє здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента/-ки наявні незначні помилки.
D	студент/-ка виявляє знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент/-ка спроможний/-на усунути їх із допомогою викладача/-ки.
E	виставляється студентів/-ці, відповідь якого/-ї під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.
F	студент/-ка не спроможний/-на до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни. студент/-ка не опанував/-ла матеріал навчальної дисципліни
FX	студент/-ка не опанував/-ла матеріал навчальної дисципліни на достатньому рівні, але рівень залишкових знань та умінь дозволяє повторне складання підсумкового контролю за результатами самостійної підготовки

Розподіл балів

Поточний контроль						Разом	Сума
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6		
Поточний контроль						64	100
10	10	11	11	12	10		
Контроль самостійної роботи						36	
6	6	6	6	6	6		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі **методи контролю**:

- методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда; екзамен.

- методи письмового контролю: тестові завдання, розв'язання задач і вирішення проблемних ситуацій репродуктивного, конструктивного і творчого рівнів;

- методи практичного контролю: виконання самостійних завдань;

- методи самоконтролю: самоаналіз, самооцінка.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Соціальний супровід як форма індивідуальної соціальної роботи з клієнтом. Поняття про соціальний супровід. Зміст соціального супроводу: мета, завдання, принципи. Об'єкти і суб'єкти соціального супроводу. Соціальні послуги, які надаються в процесі соціального супроводу. Методи надання соціальних послуг.

Тема 2. Основні складові, ознаки та технологічний алгоритм реалізації соціального супроводу. Комплексність надання послуг особам, які перебувають у СЖО. Тривалість терміну надання послуг і пролонгованість результатів як складова соціального супроводу. Умови та особливості отримання згоди клієнта на надання послуг. Сутність технології соціального супроводу. Складові і зміст підготовчого етапу. Етап здійснення соціального супроводу. Завершення соціального супроводу.

Тема 3. Технологія соціального супроводу сімей, які потребують соціальної підтримки. Характеристика сімей, які потребують соціальної допомоги і підтримки. Сімейні проблеми і потреби як чинники кризових ситуацій в родинах. Напрями соціальної роботи з сім'ями, які опинилися у СЖО, відповідно до рівня соціальної адаптованості. Соціальний супровід як форма соціальної підтримки сімей, які опинилися у СЖО, та алгоритм його здійснення.

Тема 4. Технологія соціального супроводу випускників інтернатних закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Соціальна підтримка випускників інтернатних закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Зміст та етапи соціального супроводу випускників інтернатних закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Тема 5. Технологія соціального супроводу дітей та молоді, які перебувають у конфлікті з законом. Визначення поняття «підлітки та молоді, які перебувають у конфлікті із законом». Чинники протиправної поведінки. Напрями соціальної підтримки молоді, яка перебуває у конфлікті з законом.

Технологія соціального супроводу дітей та молоді, які перебувають у конфлікті з законом.

Тема 6. Організація супроводу клієнтів з потрійним діагнозом (ВІЛ-інфекція, туберкульоз, залежність від наркотичних речовин). Поняття «особа з потрійним діагнозом». Стратегія щодо збільшення охоплення осіб з потрійним діагнозом соціальними та медичними послугами. Цільова група соціальної роботи з осами, які мають потрійний діагноз. Кадрове забезпечення соціального супроводу осіб з потрійним діагнозом. Алгоритм здійснення соціального супроводу осіб з потрійним діагнозом.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Усього	В тому числі		
		лекції	практ	самоств
Тема 1. Соціальний супровід як форма індивідуальної соціальної роботи з клієнтом	20	4	4	12
Тема 2. Основні складові, ознаки та технологічний алгоритм реалізації соціального супроводу	20	4	4	12
Тема 3. Технологія соціального супроводу сімей, які потребують соціальної підтримки	20	4	4	12
Тема 4. Технологія соціального супроводу випускників інтернатних закладів	20	4	4	12
Тема 5. Технологія соціального супроводу дітей та молоді, які перебувають у конфлікті з законом	20	4	2	12
Тема 6. Організація супроводу клієнтів з потрійним діагнозом	20	4	4	12
Усього годин	120	24	24	72

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Соціальний супровід як форма індивідуальної соціальної роботи з клієнтом	4
2.	Основні складові, ознаки та технологічний алгоритм реалізації соціального супроводу	4
3.	Технологія соціального супроводу сімей, які потребують соціальної підтримки	4
4.	Технологія соціального супроводу випускників інтернатних закладів	4
5.	Технологія соціального супроводу дітей та молоді, які перебувають у конфлікті з законом	4

6.	Організація супроводу клієнтів з потрійним діагнозом	4
Всього		24

8. Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Віщукаєва К.М. Соціальний супровід клієнта: навч. посібн. Одеса: видавництво Букаєв Вадим Вікторович, 2017. 322 с.
2. Капська А.Й., Пеша І.В. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей: навч. посіб. Київ: Центр учб. літератури, 2012. 232 с.
3. Кривонос О.Б. Соціальний супровід клієнта: навч.-метод. посіб. для студентів ВНЗ. 2-ге вид. Суми, 2014. 176 с.

Допоміжна література:

1. Зберегти сім'ю, соціальна робота з сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах / авт.-упор.: О.М. Мороз, Г.І. Постолук, Т.В. Семигіна, О. С. Шепіленко. Київ: ЕКМО, 2008. 160 с.
2. Комарова Н.М., Пеша І.В. Методика здійснення соціального супроводу прийомних сімей. *Соціальна робота в Україні: теорія і практика*. 2006. № 3(15). С. 90–101.
3. Комарова Н.М., Пеша І.В. Посібник для соціальних працівників щодо підготовки та соціального супроводу прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу. Кн. 1. Київ: Держсоцслужба, 2006. 118 с.
4. Кукуруза Г.В., Кравцова А.М., Близнюк О.О. Психологічна допомога та соціальний супровід батьків, у яких народилися діти з вадами психічного та фізичного розвитку: методичні рекомендації. Київ: Держсоцслужба, 2008. 28 с.
5. Методичні рекомендації для соціальних працівників щодо соціального супроводу випускників соціальних закладів (зокрема інтернатних закладів) / В. Бондаренко та ін. Київ: Держсоцслужба, 2006. 168 с.
6. Методичні рекомендації соціальним працівникам щодо соціального супроводу прийомних сімей / Г.М. Бевз, Л.С. Волинець, А.Й. Капська та ін. Київ: УІСД, 1999. 103 с.
7. Організація і технології соціальної роботи з дітьми вулиці / за заг. ред. проф. А.Й. Капської. Київ: Інтернаціональний Союз. Ліга соціальних працівників України, 2003. 260 с.
8. Основи соціального супроводу сімей, що виховують ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД дітей (навчальний посібник для тренерів) / М.Ю. Варбан та ін. Київ, 2007. 68 с.
9. Соціальний супровід сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах: метод. посіб./ І.Д. Зверєва та ін. Київ: Держсоцслужба, 2006. 104 с.
10. Створення та соціальний супровід прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу: навч.-метод. комплекс / за заг. ред. Г.М. Лактіонової, Ж.В. Петрочко. Київ: Науковий світ, 2006. 270 с.

11. Технології роботи з різними категоріями клієнтів центрів соціальних служб для молоді: метод. посіб./ С.В. Толстоухова та ін. Київ: ДЦССМ, Держ. ін.-т проблем сім'ї та молоді, 2003. 88 с.
12. Трубавіна І.М. Соціальний супровід неблагополучної сім'ї: наук.-метод. матеріали. Київ: ДЦССМ, 2003. 86 с.
13. Яременко О.О., Толстоухова С.В., Левін Р.Я. Типова технологія соціальної роботи з клієнтом. *Український соціум*. 2004. № 1(3). С.64–75.

Нормативно-правові документи

1. Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» (від 13.01.2005, № 2342-IV).
2. Закон України «Про соціальні послуги» (від 19.06.2003, № 966-IV).
3. Наказ Міністерства у справах сім'ї, дітей та молоді «Про затвердження Порядку здійснення соціального супроводження прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу» (від 16.10.2009, № 966/16982).
4. Наказ Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту «Про затвердження Порядку здійснення соціального супроводу центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді сімей та осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах» (від 25.04.2008, № 1795).
5. Стандарт надання соціальних послуг хворим з потрійним діагнозом (ВІЛ-інфекція, туберкульоз, залежність від наркотичних речовин), затверджений наказом Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту, Міністерства праці та соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я України 13.09.2010 р. № 3123/275/770.

9. Інформаційні ресурси

1. <http://zakon.rada.gov.ua>
2. <http://zakon2.rada.gov.ua>